

Kuntalain pykälä 129 säätelee kunnan takauksien antamista. Pykälän 129 ensimmäinen momentti luo kolme ehtoa, joiden tulee täyttyä. Takauksen antamisen ei tule vaarantaa kunnan kykyä järjestää sille laissa säädettyjä tehtäviä, kunta ei saa antaa takauksia, jotka sisältävät merkittävän taloudellisen riskin ja kunnan tulee saada riittävät vakuudet takaukselle.

Kemin kyky vastata laillisista palveluista on erittäin heikko. Vaikka tällä hetkellä tilinpäätöksessä on kertynyttä ylijäämää, johtuu se satunnaisista tuotoista, jotka syntyivät omaisuuden myynnistä. Rakenteellisesti kaupungin talous on merkittävästi alijäämäinen ja kykenemätön vastaamaan taloudellisesti nykyisellä tulopohjolla sille laissa säädetyistä tehtävistä. Näin ollen takausvastuun merkittävä kasvu n.miljoonasta euroon n.6,8 miljoonaan vaarantaa kaupungin kyvyn vastata laissa säädetyistä palveluista, sillä toteutuessaan se kasvattaisi rakenteellista alijäämää, koska rakenteellista puskuria ei ole. Verotuksen mahdollinen merkittävä korotus takauksen mahdollisen kattamiseksi täyttäisi kaupungin osalta kuntalain 118 pykälän kolmannessa momentissa säädetyt kriisikuntakriteerit veroprosentin osalta.

Matkailu, erityisesti ulkomaanmatkailu on riskialtista liiketoimintaa, jossa riskit ovat suuret, mutta voitot myös. Kuitenkin mahdollisen kasvun ja mahdollisten voittojen määrä ei poista niitä merkittäviä taloudellisia riskejä, jotka syntyvät alan suuresta suhdannevaihtelusta. Lisäksi tulee ottaa yhtiön huono taloudellinen tilanne huomioon arvioitaessa taloudellista riskiä. Yhtiö on tehnyt monta vuotta negatiivista tulosta, viime vuonna se tosin teki hiukan positiivisen tuloksen. Yhtiö on myös vaatinut omistajan jatkuvaa pääomittamista ja lainottamista pysyäkseen toiminnassa. Yhtiön liikevaihdon kasvu on ollut nopeaa, mutta silti se vaatinut omistajan merkittävää tukea ja kasvusta huolimatta rahoituslaitokset eivät ole valmiit myöntämään rahoitusta yhtiön osoittamia vakuuksia vastaan, mikä osaltaan osoittaa takuun antamisen merkittävän riskin. Ottaen huomioon matkailualan riskialtiuden liiketoimintana, yhtiön taloudellisen tilanteen, omistajan tarpeen rahoittaa yritystä kasvunkin aikana toistuvasti ja rahoituslaitosten ilmeinen kieltäytyminen myöntää rahoitusta ilman omistajan takausta, on takauksen tekemisessä merkittävä taloudellinen riski.

Vakuuksista valmistelu aineistossa vain todetaan, että nykyiset vakuudet siirtyvät kokonaan kaupungille esitetyssä rahoitusjärjestelyssä. Sitä mitä nämä vakuudet ovat ja mikä niiden vakuusarvo ei ole valmisteluaineistossa missään avattu. On siis mahdotonta tarkastella sitä ovatko vakuudet riittävät kuntalain pykälän 129 ensimmäisen momentin tarkoittamalla tavalla, koska edellä mainittuja tietoja ei ole esitetty. Valmisteluaineistossa ei myöskään ole perusteltu miten ja miksi siirtyvät vakuudet ovat riittävät, vaan asia on vain todettu.

Lisäksi laillisuuden arvioinnissa tulee ottaa huomioon Eu:n kilpailulainsäädäntö valtiontuista. Komissio, jolle valvontavalta asiassa kuuluu, on todennut, että myös takaukset ovat valtiontuki arvioinnin piirissä olevaa tukea. Tämä valmistuaineistossa

todetaan ja todetaan, että siinä yleisenä periaatteena on, että takaus ei saa ylittää 80% lainasummasta. Esityksessä ylärajaksi on esitettykin juuri 80%. Kuitenkin komissio on edellyttänyt myös kahta muuta ehtoa täytettäväksi, takauksesta tulee periä markkinaehtoinen takausprovisio ja markkinaehtoisen toimijan tulisi tehdä samanlainen takaus samanlaisissa olosuhteissa vapailla markkinoilla. Näitä kumpakaan ei ole valmistelumateriaalissa mainittu. Markkinaehtoisuutta ei ole arviotu ollenkaan valmisteluaineistossa, vaikka niin kuuluisi tehdä. Vain kilpailusäännösten olemassaolo on todettu. On siis mahdotonta arvioida sisältääkö takaus kokonaan tai osalti kiellettyä valtiontukea.

Kokonaisuudessaan näen, että kaupunginhallituksen päätösesitys valtuustolle on laiton. Se vaarantaa kaupungin kyvyn vastata lakisääteisistä palveluista ja on merkittävä taloudellinen riski rikkoen kuntalain pykälän 129 momentti 1 säädöksiä. Pykälän säädöstä riittävistä takuista on mahdotonta arvioida, koska valmisteluaineisto ei sisällä siitä tietoa. Samoin on mahdoton arvioida EU:n kilpailulainsäädännön piiriin kuuluvan takausprovision markkinaehtoisuutta ja takauksen markkinaehtoisuutta, koska valmistelu aineisto ei sillä arviointi niistä. Myös puutteellisen valmistelun osalta suhteessa edellä esitettyyn päätösesitykseen on laiton. Jätän tämän takia eriävän mielipiteen kaupunginhallitukseen 10.6.2026 tekemään päätökseen numero 184.

Tuomas Paananen
Kemissä 11.6.2026